T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/300
KARAR NO : 2021/436
KARAR TR : 20/09/2021

ÖZET: Kesinti yoluyla ödenen emlak vergisinin iadesi istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde 2577 sayılı Kanun'un 2.ve 2576 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca İDARİ YARGIİÇERİSİNDE YER ALAN VERGİ MAHKEMESİNİN GÖREVLİ OLDUĞU hk.

K A R A R

Davacı : M. Y.
Vekili : Av. M.B.G.
Davalı : Altındağ Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. İ.G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili dilekçesinde, müvekkilinin, Altındağ ilçesinde yer alan çeşitli ada parsellere ilişkin "kamulaştırmasız el atma" davaları açtığını,bu davaları kazandığından davalı tarafından ödemeler yapıldığını ancak "emlak vergilerini" müvekkilinden kestiğini; İmar Kanunu'nun "*İmar Planlarında Umumi Hizmetlere Ayrılan Yerler*" başlıklı 13. maddesinin ikinci fikrasında;" *İmar programına alınan alanlarda kamulaştırma yapılıncaya kadar emlak vergisi ödenmesi durdurulur. Kamulaştırmanın yapılması hâlinde durdurma tarihi ile kamulaştırma tarihi arasında tahakkuk edecek olan emlak vergisi, kamulaştırmayı yapan idare tarafından ödenir. Birinci fıkrada yazılı yerlerin kamulaştırma yapılmadan önce plan değişikliği ile kamulaştırmayı gerektirmeyen bir maksada ayrılması halinde ise durdurma tarihinden itibaren geçen sürenin emlak vergisini mal sahibi öder.*" yer alan hükmün04/07/2019 tarihinde yürürlükten kaldırıldığını ancak, söz konusu madde halen yürürlükte iken müvekkilinden toplam 4.140,70 TL Bütçe Geliri (Emlak Vergisi) ve Bütçe Geliri (Kamulaştırma-Emlak Vergisi) kesintileri yapıldığını; fıkra hükmünün yürürlükte olduğu tarihte yapılan kesintilerin yasal olmadığına ilişkin Yargıtay 5.H.D.nin 27/01/2015 tarih ve E.2014/18549 ve K.2015/922 sayılı ilamının bulunduğunu; ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla; müvekkiline ödenen kamulaştırma parasından haksız olarak kesilen 4.140,70 TL'nin şimdilik 100 TL'sinin iadesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, süresi içinde verdiği savunma dilekçesinde, emlak vergisine ilişkin davanın idari yargı yerinde, vergi mahkemelerinde görülmesi gerektiğinden bahisle görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3.**Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesi 02/02/2021 tarihli ve E.2020/236 sayılı kararı ile,**davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir.

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyasının bir örneği ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

5. Danıştay Başsavcısı, açılan davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şöyledir:

"... davacıdan 13/05/2019 tarihinde ödenen kamulaştırma bedeli üzerinden kesinti yoluyla tahsil edilen ve 100 TL tutarındaki kısmı dava konusu yapılan emlak vergisinin hukuka uygun olup olmadığının tespitine yönelik olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre inceleme yapılması gerekmektedir. Bu yoldaki incelemeyi yapma görevi, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 6'ncı maddesi uyarınca Vergi Mahkemesine verilmiştir.

Bu itibarla; davacı tarafından kesinti yoluyla ödenen emlak vergisinin iadesi istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde 2577 sayılı Yasanın 2'nci ve 2576 sayılı Yasanın 6'ncı maddesi uyarınca idari yargı içerisinde yer alan vergi mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet

Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, uyuşmazlığın idari yargı yerince görüm ve çözümünün gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

> *"... idarelerin 1319, 213 ve 6183 sayılı Kanun'lar uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri emlak vergisi alınmasına ilişkin işlemleri idari işlem niteliği taşımaktadır.*
>
> *Anılan mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar uyarınca, 13/05/2019 tarihinde ödenen kamulaştırma bedelinden emlak vergisi kesintisi yapılmasına ilişkin işlemlerin 3194 sayılı İmar Kanunu ile yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine uygun olup olmadığına ve bu işlem nedeniyle davacının bir zarara uğrayıp uğramadığına yönelik bulunan davanın çözümünde, 2577 sayılı Kanun'un 2/1. (b) ve 2576 sayılı Kanun'un 6/1.a maddesi gereğince idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."*

IV. İLGİLİ HUKUK

8. 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun "*Vergi Mahkemelerinin görevleri*" başlıklı 6.maddesi şöyledir:

> *"(Değişik: 24/2/1988 - 3410/2 md.)*
>
> *Vergi mahkemeleri:*
>
> *a) Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları,*
>
> *b) (a) bendindeki konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları,*
>
> *c) Diğer kanunlarla verilen işleri,*
>
> *Çözümler."*

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2.maddesi şöyledir:

> *"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:*
>
> *a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,*
>
> *b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*
>
> *c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.*
>
> *2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.*
>
> *3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"*

10.1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "*Mevzu*" başlıklı 1.maddesi şöyledir:

> *" Türkiye sınırları içinde bulunan binalar bu kanun hükümlerine göre Bina Vergisine tabidir."*

11. Aynı Kanun'un "*Usul hükümleri*" başlıklı 37.maddesi şöyledir:

> *" (Değişik: 4/12/1985-3239/113 md.)*
>
> *Bu Kanun hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu Kanuna göre alınacak vergiler hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.*
>
> *Bu Kanunda geçen "Vergi dairesi" tabiri, belediyeleri ifade eder.*
>
> *Bu Kanunun uygulanmasında, Vergi Usul Kanununun vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere;*
>
> *1. Belediye gelir şube müdürü, gelir şube müdürü olmayan yerlerde belediye hesap işleri müdürü, hesap işleri müdürü olmayan yerlerde muhasebeci, vergi dairesi müdürü sıfat ve yetkisini haizdir.*
>
> *2. Vergi Usul Kanununda mahallin en büyük mal memuruna verilmiş görev ve yetkiler, belediye başkanları tarafından kullanılır."*

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 20/09/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, davacı vekili tarafından, kamulaştırmasız el atma nedeniyle taşınmaz için ödenen kamulaştırma bedeli üzerinden, haksız emlak vergisi kesintisi yapıldığı ileri sürülerek vergi tutarının 100 TL tutarındaki kısmının iadesi istemiyle açılmış olup; uyuşmazlık, Altındağ Belediye Başkanlığı tarafından davacıdan 13/05/2019 tarihli ve 038822 sayılı mahsup fişi karşılığı tahsil edilen 4.140,70 TL tutarındaki emlak vergisinin hukuka uygun olup olmadığının tespitine ilişkindir.

15. Açılan davaya ve davacının iddialarına karşılık davalı idarece verilen cevap dilekçesinde; emlak vergisinin 1277,03 TL tutarındaki kısmının davacının Ankara İli, Altındağ İlçesi, Karapürçek Mahallesi, 24465 Ada, 2 Parsel numarasında kayıtlı olan ve kamulaştırmasız el atma uygulanan taşınmazın kamulaştırma bedeli üzerinden hesaplanarak tahsil edildiği, 2863,67 TL tutarındaki kısmının ise Karapürçek Mahallesi 24468 Ada, 1 sayılı Parsel numarasında kayıtlı olan ve kamulaştırma işlemine konu edilmeyen başka bir taşınmazın emlak vergisi borcu nedeniyle tahsil edildiğinin ileri sürüldüğü anlaşılmaktadır.

16. Uygulama ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, *"idari işlem"*, herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de,"idari eylem" olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda, idarelerin 1319, 213 ve 6183 sayılı Kanun'lar uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri emlak vergisi alınmasına ilişkin işlemlerinin idari işlem niteliği taşıdığı tartışmasızdır.

17. Buna göre, davacıdan kamulaştırma bedeli üzerinden kesinti yoluyla tahsil edilen ve bir kısmı dava konusu yapılan emlak vergisinin hukuka uygun olup olmadığının tespitine yönelik olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre inceleme yapılması gerekmektedir. Bu yoldaki incelemeyi yapma görevi ise, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 6.maddesi uyarınca Vergi Mahkemesine verilmiştir.

18. Bu itibarla; davacı tarafından kesinti yoluyla ödenen emlak vergisinin iadesi istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde 2577 sayılı Kanun'un 2.ve 2576 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca idari yargı içerisinde yer alan vergi mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Danıştay Başsavcısınca yapılan başvurunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/02/2021 tarihli ve E.2020/236 sayılı kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısınca yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/02/2021 tarihli ve E.2020/236 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

20/09/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN